

Enhed:
Tilskudsforvaltning

Sagsnr.:
2020 - 8936

Dato:
21. august 2020

Værdigrundlag og kerneelementer

Indsatsen, der skal udvikles og modnes, skal baseres på recovery-orienteret rehabilitering og helhedsorientering som værdigrundlag. Begreberne uddybes nedenfor. Derudover skal der tages afsæt i de kerneelementer, som beskrives efterfølgende.

Recovery-orienteret rehabilitering

Begrundelsen for at indsatsen skal funderes i recovery-orienteret rehabilitering er, at forskning peger på, at det er muligt for borgere at komme sig fra psykiske vanskeligheder og misbrug, og at de fagprofessionelles tilgang til og tro på borgernes udviklingsmuligheder er centrale i den proces.

At indsatsen skal have afsæt i recovery-orienteret rehabilitering betyder først og fremmest, at udgangspunktet for indsatsen er *borgerens* tro, håb og drømme for fremtiden. Desuden at

- Indsatsen skal understøtte den enkelte borgers oplevelse af trivsel i hverdagen, ud fra hvad borgeren selv oplever som et meningsfuldt og tilfredsstillende liv med eller uden symptomer og udfordringer, herunder både psykiske vanskeligheder og misbrug. Derudover skal indsatsen understøtte, at borgeren genvinder, udvikler eller vedligeholder sin funktionsevne i et omfang, så borgeren opnår størst mulig grad af trivsel, selvstændighed og mestring i hverdagen.
- Samarbejdet mellem den fagprofessionelle medarbejder og borgeren skal bygge på et ligeværdigt partnerskab med borgeren som erfaringsekspert og de fagprofessionelle som fageksperter. I samarbejdet er det vigtigt, at borgeren støttes i at bevare kontrollen i eget liv, og at der tages udgangspunkt i borgerens personlige drømme, ønsker og håb, samt både ressourcer og udfordringer. Der skal være systematisk målsætning og -opfølgning, og de fagprofessionelle medarbejdere skal anvende faglige metoder og redskaber, samt tro på borgernes mulighed for recovery.

Helhedsorientering

Begrundelsen for at indsatsen skal være helhedsorienteret er, at der ofte er mange forskellige indsatser og fagpersoner involveret, ligesom mange faktorer påvirker hinanden og har betydning for kvaliteten og udførelsen af indsatsen – og dermed også for borgernes muligheder for recovery.

Helhedsorienteringen betyder, at indsatsen bør inkludere

- Individuelle forhold hos borgerne
- Borgerens netværk og inklusion i civilsamfundet
- Samspillet mellem borgere og medarbejdere på botilbuddene
- De faglige og organisatoriske rammer i botilbuddene
- Samarbejdet med eksterne samarbejdspartner
- Koordinering af indsatser på tværs af fagligheder og sektorer.

De syv kerneelementer

Indsatsen skal indeholde følgende syv kerneelementer, der knytter sig til samarbejde med borgeren, kultur, samarbejde internt og eksternt samt kompetencer og faglighed.

Kerneelementer vedr. samarbejde med borgeren:

- 1) Følg borgerens motivation
- 2) Støt borgeren i at have meningsfulde aktiviteter og socialt samvær
- 3) Reducer misbrugets følgeskader

Kerneelement for kultur og indsats på hele botilbuddet:

- 4) Øg trivsel og tryghed for alle på botilbuddet

Kerneelement for internt og eksternt samarbejde:

- 5) Arbejd for et velfungerende samarbejde internt på botilbuddet og med eksterne samarbejdspartner

Kerneelementer vedr. fælles faglighed og specialiserede kompetencer:

- 6) Arbejd ud fra en fælles faglighed og styrk den med specialiseret viden og kompetent faglig ledelse
- 7) Inddrag peer kompetencer.

I det følgende beskrives kerneelementerne kort enkeltvis.

1) Følg borgerens motivation

Begrundelse: Forskning viser, at det er recovery-understøttende, når borgeren oplever kontrol i samarbejdet med medarbejderne, og når der tages udgangspunkt i den enkeltes motivation, håb og drømme. Derfor skal den enkelte borgers motivation løbende afdækkes, så det er muligt at justere den faglige indsats, så den er meningsfuld for borgeren.

Medarbejderne skal støtte borgerne i at have kontrol og selvbestemmelse i eget liv gennem et ligeværdigt partnerskab, hvor borgerne inddrages i målene og indholdet i den konkrete faglige indsats.

Ledelsen skal understøtte en recovery-orienteret kultur og sikre den fornødne fleksibilitet i arbejdstilrettelæggelsen, så medarbejderne kan følge op og handle sammen med borgerne, når de er motiverede.

2) Støt borgeren i at have meningsfulde aktiviteter og socialt samvær

Begrundelse: Forskning viser, at en hverdag med meningsfulde aktiviteter og forbundethed med andre mennesker er med til at øge den enkelte borgers recovery-proces.

Medarbejderne skal støtte den enkelte borger i at have meningsfulde og trivselsfremmende aktiviteter og samvær, som vedkommende har lyst til, og som ikke er relateret til misbrug.

Ledelsen skal sikre, at der på botilbuddet er et udbud af aktiviteter, der afspejler borgernes behov og interesser, og at det prioriteres i arbejdstilrettelæggelsen, at

medarbejderne kan støtte borgerne i deltagelse i aktiviteter på botilbuddet og i lokalsamfundet.

3) Reducer misbrugets følgeskader

Begrundelse: Skadesreduktion ses som understøttende for borgerens oplevelse af kontrol, da der ikke stilles krav om ophør af misbrug, med mindre borgeren er motiveret for det. Ved at reducere misbrugets fysiske, psykiske, sociale og økonomiske følgeskader og andre konsekvenser kan yderligere funktionsevnetab forebygges, og det kan være med til at styrke den enkeltes og medarbejdernes tro på borgerens mulighed for recovery.

Medarbejderne skal anvende professionelle relationskompetencer i kombination med sundheds- og socialfaglige kompetencer, så borgeren oplever sig anerkendt, hørt og inddraget i samarbejdet omkring skadesreduktion.

Ledelsen skal understøtte en recovery-orienteret kultur, hvor medarbejderne samarbejder med borgeren omkring skadesreduktion og forebyggelse.

4) Øg trivsel og tryghed for alle på botilbuddet

Begrundelse: Forskning viser, at trivsel og tryghed for medarbejdere og borgere på botilbud er forbundet, således at øget trivsel og tryghed i den ene gruppe har en positiv effekt for den anden gruppe. Derudover medfører øget trivsel færre voldsomme episoder.

Medarbejderne skal arbejde trivselsfremmende og anvende virksomme redskaber og metoder til at forebygge, lære af og håndtere voldsomme episoder og konflikter.

Ledelsen skal sikre, at botilbuddets kultur, aktiviteter og fysiske rammer understøtter både borgeres og medarbejders trivsel og tryghed. Samt sikre at medarbejderne har den fornødne tid og de nødvendige kompetencer til at anvende virksomme redskaber og metoder til at arbejde trivselsfremmende og forebygge, lære af og håndtere voldsomme episoder og konflikter.

5) Arbejd for et velfungerende samarbejde internt på botilbuddet og med eksterne samarbejdsparter

Begrundelse: Et velfungerende samarbejde internt og eksternt er centralt for at sikre sammenhængende indsatser og for at understøtte borgerens inddragelse og kontrol.

Medarbejderne skal dels sikre sammenhæng i de indsatser borgerne modtager på botilbuddet, dels samarbejde med eksterne fra eventuelt misbrugsbehandling og behandlingspsykiatri med henblik på at sikre sammenhæng i de indsatser, borgeren modtager. Dette forudsætter inddragelse af borgerne og eventuelt netværk, samt dialog, samarbejde og deltagelse i faste møder mellem de relevante parter.

Ledelsen skal sikre, at medarbejderne har de rette nødvendige faglige kvalifikationer og kompetencer, herunder også professionelle relationskompetencer. Derudover skal ledelsen understøtte et godt samarbejde internt på tilbuddet og med eksterne samarbejdspartner gennem udvikling og implementering af samarbejdsmodeller, understøttet af skriftlige dokumenter. Tillige skal ledelsen sikre, at der er tid til implementering af nye arbejdsgange, samt tid til afholdelse af møder internt på botilbuddet og med eksterne. Derudover skal der være dialog på ledelsesniveau mellem relevante eksterne partner.

6) Arbejd ud fra et fælles fundament og styrk det med specialiseret viden og kompetent faglig ledelse

Begrundelse: Det fælles faglige fundament, baseret på recovery-orienteret rehabilitering, kan understøtte medarbejdernes samarbejde og danne grundlag for understøttelse af specialiseret arbejde, så borgerne sikres fagligt funderede, kontinuerte og sammenhængende indsatser. Både fælles og specialiserede faglige kompetencer er centrale, for at kunne følge borgerens motivation og arbejde med skadesreduktion. Derudover er fælles faglig refleksion, supervision og sparring væsentlige elementer i en lovende praksis, der har god sandsynlighed for at skabe positive forandringer for borgerne¹.

Medarbejderne skal følge den fælles faglige tilgang og de nye arbejdsgange, samt samarbejde konstruktivt med et specialiseret team om indsatsen. Derudover skal medarbejderne være tydelige omkring, hvilke særlige kvalifikationer og kompetencer de har, som kan bidrage til en højere kvalitet i deres arbejde.

Ledelsen skal sikre, at der arbejdes recovery-orienteret og understøtte, at alle medarbejdere har de nødvendige faglige kvalifikationer og kompetencer, samt være opmærksom på medarbejdernes forskellige kompetencer. Derudover skal ledelsen sikre, at en mindre gruppe af medarbejdere nedsættes i et specialiseret team, der kan bidrage med særlige kompetencer i forhold til borgere med psykiske vanskeligheder og misbrug. Endvidere skal ledelsen sørge for, at der udvikles en samarbejdsmodel, så det er tydeligt for medarbejdere og borgere, hvordan de specialiserede kompetencer bringes i spil i hverdagen.

7) Inddrag peer-kompetencer

Begrundelse: Danske og udenlandske erfaringer viser, at borgere, der modtager peerstøtte, oplever progression i deres recoveryproces, samt en oplevelse af forbedret socialt netværk, større forbundethed og større åbenhed om de psykiske vanskeligheder. I organisationer er erfaringerne, at kulturen i højere grad bliver recovery-understøttende, og at gensidigheden, hvor både borgere og medarbejdere tror på, at borgeren kan komme sig, har stor betydning for effekten af den rehabiliterende indsats.

Peer-medarbejderen skal dels være med til at kvalificere den faglige indsats og øge recovery-orienteringen på botilbuddet, dels samarbejde direkte med borgerne omkring deres recovery-proces. Peer-medarbejderen skal derfor have gennemført

¹ *Indkredsning af Lovende praksis på det specialiserede Socialområde*, Didde Cramer Jensen m.fl., SFI 2016.

en peer-uddannelse, der sikrer, at vedkommende kan anvende sine levede erfaringer til understøttelse af faglig og organisatorisk udvikling såvel som til facilitering af borgernes recovery-proces. De øvrige fagprofessionelle medarbejdere skal understøtte, at peer-kompetencerne bringes i spil, og de skal være med til at udvikle kulturen og samarbejdet på botilbuddet.

Ledelsen skal sørge for, at en af medarbejderne i det specialiserede team har peer-kompetencer, som vedkommende kan bruge til at kvalificere den faglige indsats og øge recovery-orienteringen på botilbuddet. Derudover skal ledelsen understøtte samarbejdet med peer-medarbejderen og sikre at roller, opgaver og snitflader er tydeligt for peer-medarbejderen, de fagprofessionelle medarbejdere og borgerne.